

ČAS.

ČÍSLO 137

LEDEN-BŘEZEN
2022

ČASOPIS MASARYKOVA DEMOKRATICKEHO Hnutí

Milí členové Masarykova demokratického hnutí, milí sympatizanti našeho hnutí, srdečně vás pozdravuji!

Význam našeho hnutí spočívá v tom, že přináší nadčasové ideje T. G. Masaryka. Z nich se můžeme učit vždy a všude. Proto děkuji všem učitelkám a učitelům, kteří se věnují dětem při tvorbě prací, které jsou pak posílány do soutěže TGM, život, dílo a odkaz pro současnost.

Komise má z těchto prací vždy radost. A děti jistě také. Vždyť se svým zkoumáním obohatí a dozví se něco nového o životě a díle pana prezidenta Masaryka. Jejich učitelům patří nejen poděkování, ale i obdiv. Konají velkou věc pro výchovu a vzdělání mladé generace!

Inovovali jsme naše webové stránky, které můžete pravidelně sledovat na

www.masarykovohnuti.cz. Drobné a aktuální zprávy dáváme i na facebook. Stačí, když kliknete vpravo na našich webových stránkách na modře uvedený odkaz (facebook). Na našich webových stránkách jsme také založili novou kolonku „Dialogy“. Kdo bude mít zájem, dohodneme se na otázkách a odpovědích, nejlépe přes můj e-mail:

dolistamasdem@gmail.com. Může to být poučné i zábavné. Těším se na spolupráci.

Založili jsme také nové kluby v Hořovicích a v Hluboši. Kdo můžete, pokuste se o něco podobného. Velká města v České republice jsou bez klubů. Dokonce i Hodonín! I proto jsme oslovili několik hejtmanů a formou dopisu jsme Masarykovo demokratické hnutí představili. Někteří pro nás zatím neměli pochopení, hejtman Libereckého kraje byl ale velmi vstřícný a my si jeho přístupu velmi vážíme.

T. G. Masaryk, jak známo, často poukazoval na ideje husitství, na Jana A. Komenského, na národní obrození, na K. H. Borovského, na F. Palackého a také na význam českého jazyka. Nechci zevšeobecňovat, ale pro naši mladou generaci se dobrá znalost českého jazyka stává velkým problémem. Přesněji řečeno psát spisovně a bez gramatických chyb. Prosím, pomáhejte obnovovat český jazyk. Bez znalosti českého jazyka není správně pochopené vlastenectví (Palacký). Stejně tak i bez znalosti naší české historie.

Vážení čtenáři, rád bych vám ještě doporučil knihu Miloše Dokutila s názvem Masaryk a náboženství (Masarykova univerzita, Brno 2018). Najdete v ní nejen množství podnětů pro naši dobu, ale zároveň zjistíte, že T. G. Masaryk má mnoho co říci dnešní době a je stále velkou inspirací pro mnohé z nás. T. G. Masaryk, jak jsem přesvědčen, by uměl oslovit dnešní společnost. Stačí jen objevovat jeho podněty a číst jeho dílo.

Všem, kteří se mnou spolupracují na obnově našeho hnutí, děkuji. I malá drobnost prokázaná našemu hnutí je velkou a záslužnou aktivitou. Doufám, že mají radost z malých činů pro velkou věc.

JOSEF DOLISTA

Masarykovo pojetí moderní školy

Prezident T. G. Masaryk byl mezinárodně známým a respektovaným politikem, u kterého i političtí odpůrci oceňovali mravní opravdovost, otevřenou kritičnost a hluboký smysl pro demokracii. Současně byl a v našich poměrech až do současnosti stále zůstává jedním z mála politiků, kteří se ke školství nejen často vyjadřovali, ale také jeho problematice opravdu rozuměli. Bylo to logické. Prakticky celá Masarykova osobnost se formovala ve školách – zprvu před katedrou, později a mnohem déle i za katedrou. V politice pak zužitkovával to, co si ve školách osvojil a získal. Významné jistě bylo i to, že při znalosti díla J. A. Komenského, kterého považoval za jednu z nejvýznamnějších postav našich dějin, se jeho myšlenkami v mnohém inspiroval. Hovořil přímo o tom, že jsme a měli bychom stále být národem Komenského. Nebylo proto nijak náhodné, že když byl poprvé zvolen v letech rakousko-uherské monarchie poslancem, tak z jeho jedenácti poslaneckých projevů bylo šest věnováno právě školství (pozornost věnoval např. širší školské reformě, změnám v oblasti středního školství a systému financování konfesijních škol). Později, již jako prezident, na své pedagogické působení na pražské univerzitě nejen vzpomínal, ale často jím i argumentoval. Když v roce 1930 přijímal delegaci učitelů, která mu přišla blahopřát k 80. narozeninám, tak jí jasně řekl: „*Když se tedy učitel stal prezidentem, tož myslím, že všichni učitelé mají trochu povinnost, aby mu pomáhali. A není to náhoda, že právě – nechci říci kantor, jak obyčejně říkávám – ale učitel se stal prvním prezidentem. V tom je kus toho Komenského a našeho národního vývoje a doufám, že tento vývoj půjde dál.*“ Nebyla to prázdná slova. Velmi dobře věděl, že učitelé patřili – společně s legionáři a členy sokolské organizace – k jeho největším příznivcům.

Myšlenky, které o školách vyslovil již v 19. století, můžeme přitom považovat i dnes za nanejvýš aktuální. Kritizoval například školy pro příliš jednostranné pěstování rozumu na úkor samostatného myšlení a tvořivého ducha. Nebyl srozuměn ani s tím, že školy neposkytovaly žákům dostatek praktických vědomostí a nedokázaly využívat řady existujících zdrojů (literaturu, divadlo, časopisy) jako podnětů ke vzdělávání a dalšímu sebevzdělávání. Volal po nutnosti harmonického vývoje těla i ducha a zdůrazňoval i potřebnost navykání žáků k fyzické práci. Uvědomoval si, že náprava mnoha skutečností je mnohdy odvislá od finančních možností státu, považoval však jejich řešení za žádoucí a nutné. Velkou pozornost přitom věnoval nutné reformě v oblasti pedagogicko-didaktické. Odsuzoval časté přetěžování žáků, například zbytečným a rozsáhlým memorováním, postavil se ale proti hlasům požadujícím potlačení přírodovědeckých předmětů ve prospěch humanitních. Poměrně zajímavé bylo, že se zcela jednoznačně vyslovil i pro zavedení povinného kreslení na gymnáziích, které zdůvodňoval jeho přínosem pro rozvoj názorného myšlení. Zdůrazňoval i to, aby především střední školy poskytovaly žákům také základy sociálně politického vzdělání. Vycházel přitom z přesvědčení, že humanitní poslání škol jako moderních institucí mají naplňovat všechny předměty, každý ale svým způsobem a ve vzájemné harmonii. Taková škola byla Masarykovi programem nejen pro přítomnou dobu, ale i pro „*příští století*“. Když hovořil o obecné potřebě změn ve školství, vyjádřil se, že jde především o charakter školy a ten že je nejen „*věcí svědomí a srdce*“, ale také „*hlavní politickou otázkou přítomnosti*“. Byl si přitom vědom toho, že pozvednutí školství na kvalitativně vyšší úroveň ovšem vyžaduje určitý čas. A v tomto čase i nekonečné množství houževnaté, kvalifikované práce a trpělivosti jak učitelů, tak i pracovníků školské správy. Postupovat kupředu by se proto podle Masaryka mělo klidně a krok za krokem. Rozhodně odmítal rádobu spásné, vše řešící radikální reformy. Doslova přitom konstatoval: „*Je vůbec mylné domnívat se, že ve školské otázce jde jen o velké principy, jež je třeba nově odhalit. Nejde o revoluce – ty jsou snadné - jde o reformy a ty jsou těžké.*“ Velkou pozornost věnoval i problému druhé české univerzity. V podstatě přímo navazoval na svoji myšlenku, kterou vyslovil v článku Jak zvelebovati naši literaturu naukovou již v roce 1885: „*Máme-li mít*

univerzitu jednu, potřebujeme dvě.“ Jako poslanec tuto myšlenku opakoval s mnohem větším důrazem a spojil ji s podstatou celé české otázky. Požadoval, aby školská správa veřejně sdělila, proč jsou Češi ve svém úsilí po vyšším vzdělání a větším rozvoji vědy a kultury tak odbýváni. Masarykova poslanecká aktivita ve prospěch školství se ale neomezovala jen na práci a projevy ve Vídni. Často zajížděl do svého volebního obvodu, kde úspěšně řešil řadu praktických problémů. Jeho přičiněním byla zřízena hospodářská škola ve Vizovicích a učitel kreslení Adamec z vizovické měšťanky dostal stipendium na studijní cestu na kreslířskou výstavu do Londýna. Při individuálních rozhovorech s učiteli pak nejen povzbuzoval k národní práci ve školách, ale dával i výrazně pragmatické rady. V roce 1906 například nabádal učitele v Prostějově těmito slovy: *„Ve všem vyhovějte předpisům a rozkazům – v tom smyslu ve škole jako na vojně, nic se nedá dělat. Když vyhovíte v těch maličkostech, budete dobře zapsáni a můžete ve škole mezi žáky působit po svém.*“ Jistě zajímavá rada.

V roce 1882 přišel Masaryk na pražskou univerzitu. Později se vyjádřil, že odchod z Vídně vážně zvažoval a že do Prahy *„šel nerad“*, protože se na pražské univerzitě prakticky s nikým neznal. V Praze pak jako vysokoškolský pedagog měl po tři desetiletí bezprostřední vliv na studentskou generaci, formoval její vědecký i politický postoj. Pro Masaryka jako vysokoškolského pedagoga bylo typické, že jeho přednášky byly vždy prostoupeny nadhozenými problémy a otázkami, obsahovaly náměty k zamyšlení a srovnání. Od svých kolegů se odlišoval i vztahem ke studentům. Stýkal se s nimi i mimo přednášky a semináře, diskutoval s nimi cestou z univerzity, půjčoval jim knihy, zval je na páteční čaje, kde s nimi diskutoval otázky, které byly považovány za určité tabu (např. otázky sexuální výchovy či společenského postavení žen). Nikdy studenty neumlčoval a nevnucoval jim svůj názor, ale vyzýval je, aby si – na podkladě kritického poznání a srovnání - vytvářeli názor vlastní. Když bylo v roce 1892 úředně zakázáno připomínat a slavit ve školách výročí narození J. A. Komenského, rozhodli se učitelé uspořádat slavnostní setkání na půdě literárního a řečnického spolku Slavia, které by bylo spojeno s přednáškou. O přednášku byl požádán Masaryk. Ten svoji přednášku zahájil slovy, kterými se opět jasně přihlásil k učitelskému stavu: *„Jsem rád pánové, že jsem mezi svými, že nemusím – a já bych to ani nedovedl – mít přednášku slavnostní.*“ V přednášce pak výrazně akcentoval Komenského myšlenku, že teprve správná myšlenka dělá z člověka pravého člověka, a proto i celý život má být nejen výchovou jiných, ale i sebevýchovou. Školu přitom označil za základ státu a společenského zřízení a zdůraznil, že k plnému poznání Komenského je zapotřebí pochopit, že pouze vzdělanost na mravním základě zabezpečuje národu budoucnost.

V polovině devadesátých let se aktivně zapojil do tzv. univerzitních extenzí, jak byly nazývány přednášky univerzitních pedagogů učitelům z praxe. To, že o Masarykovy přednášky měli učitelé velký zájem, dokládají dochované statistiky. Masaryk měl na svých přednáškách až několikanásobně vyšší počty přítomných oproti posluchačům na přednáškách jeho univerzitních kolegů. Univerzitní extenze, které vznikly především na základě požadavku a zájmu učitelů o rozšíření, doplnění a prohloubení jejich vzdělání, byly ve své době výraznou vzdělávací novinkou, s níž jako první přišla právě pražská univerzita. Jednalo se totiž o přednášky vysokoškolských pedagogů učitelům z praxe, kteří byli pouze absolventy učitelských ústavů a maturita na těchto ústavech jim nedávala právo řádně studovat na vysokých školách. Masaryk přednášel i na univerzitních extenzích konaných o prázdninách v roce 1905 v Hranicích na Moravě. Měl již 55 let a na přednášky dojížděl na kole 14 km z letního rodinného bytu v Hustopečích. To samo o sobě vzbuzovalo značnou pozornost, protože v tehdejší době nebylo vůbec obvyklé, aby univerzitní profesor v takovém věku jezdil na přednášky na kole a ne v bryčce. Masarykovy přednášky na univerzitních extenzích později souborně vyšly pod názvem *Některé problémy pedagogické a didaktické*. V nich Masaryk prezentoval v ucelené podobě své názory na moderní školu a její cíle. V charakteristice dosavadního vývoje konstatoval, že škola se demokratizuje a měl by proto i zmizet existující

propastný rozdíl mezi učiteli obecných a středních škol. Dále konstatoval, že se škola stává i praktickou a vědeckou a právě proto se také specializuje. Moderní školu si představoval jako státní (tedy ne již církevní), sociální a politickou. Neměla by ale před sebou mít jen jakési mlhavé ideály, nýbrž cíl, který by se odvozoval z vývoje společnosti. Za mimořádně naléhavou potřebu přitom označil sebevzdělávání – jak učitelů, tak v pozdějším věku i žáků. Zastával také názor, že škola by neměla podlamovat samostatnost dětí přílišným dozorem, a upozornil i na to, že soukromým vyučováním je sice dítě vedeno k samostatnosti, ale protože není mezi sobě rovnými, tak „*jaksi předčasně stárne a v tom je chyba*“. Velkou pozornost věnoval Masaryk i tomu, aby školy vedly děti k citlivému vnímání umění, aby si ve školách vypěstovaly umělecký smysl a rozvíjela se jejich tvořivost. Dítě se mělo naučit vidět a pozorovat – proto považoval za důležité kreslení. Rozhodně však odmítal, aby se děti učily kritizovat umělecká díla. To považoval za „*estetické žvanění*“.

Velkou pozornost věnoval Masaryk i vzájemnému vztahu učitel – žák. Zdůraznil, že učitel by měl být autoritou, ale nikoliv autoritou vynucenou. Jeho autorita by přitom měla být tím větší, čím by byl větší i rozdíl věku. Důležitost této autority zdůvodňoval tím, že „*na jakou autoritu navykne dítě v osobě učitelově, tak bude posuzovat každou autoritu jinou – jak se chová k učiteli, tak se bude chovat ke každému*“. Za mimořádně důležité přitom považoval, aby mezi učitelem a žákem byla vzájemná důvěra a aby žák neměl z učitele strach, ani k němu neměl přílišnou úctu. Za optimální přitom považoval, aby děti měly učitele rády. Protože pak by se výuka lépe dařila a od takového učitele by se nejvíce naučily. Učitelům také důrazně připomínal, aby si nehráli na Vševědy a dovedli žákům říci: „*To já nevím*.“ A pokud měl být učitel autoritou ve škole, musel být autoritou i mimo školu – v obci i rodinách svých žáků. K tomu všemu Masaryk zdůrazňoval, že učitel musí být nezávislý - na starostovi obce, na faráři a na jakékoliv politické straně. A ještě dodával, že učitel by měl být nezávislý také finančně – aby si mohl knihy kupovat, cestovat... Obsáhle hovořil i o potřebě kázně, neboť byl přesvědčen o tom, že bez ní nemohou školy fungovat. Z textu těchto přednášek bývají mnohdy citována Masarykova slova že „*vzdělání se vždycky vyplatí hospodářsky, co dá národ učiteli, to třikrát i desetkrát vyzíská*“. Řekl je v přímé souvislosti s požadavkem na vyšší, akademické vzdělání učitelů. Současně si položil i otázku, jak takového vzdělání učitelů dosáhnout. A jasně si i odpověděl: „*Myslím, bude-li učitelstvo lépe placeno, jako že se to stát musí, pak odpadne hloubání, jak to udělat*.“

Na otázku „*Čemu učit?*“ zdůrazňoval Masaryk, že nejlepší přípravou pro život je naučit se myslet, protože nevíme, zda to, co je dnes důležité, bude důležité a užitečné i zítra. Proto jasně konstatoval, že „*vždy bude hlavní věcí ve škole se naučit pracovat*“. Za mimořádně zajímavá můžeme považovat i Masarykova slova o tom, že školy mnohdy produkují jakýsi „*vzdělanecký proletariát*“, který odpovídá tomu, že „*každý z nás chce mít jen pero za uchem – ne pracovat*“. Obracel se proto především na venkovské učitele, aby u svých žáků probouzeli a povzbuzovali i určitou lásku k půdě, kterou by neměli v dospělém věku opouštět. Nepovažoval ani za automatický přínos, že při určité řevnivosti Čechů a Němců se téměř soutěží o počty středních škol s českým či německým vyučovacím jazykem. Jasně konstatoval, že pokud se na určitém místě nově zřídí české gymnázium či reálka, tak to nemusí ještě vést k rozvoji vzdělanosti, ale paradoxně to může způsobit posílení právě polovzdělanosti. Zdůrazňoval, že nové školy by měly být zřizovány jen ze skutečné potřeby a ne na podkladě nacionální řevnivosti nebo pouze politických a populistických rozhodnutí.

Ve svých přednáškách se Masaryk nevyhýbal ani aktuálním a mezi učiteli diskutovaným otázkám. Typickým se stalo jeho vyjádření k tělesným trestům. Z řady místních učitelských jednot tehdy docházely do Ústředního spolku učitelských jednot v Praze rezoluce, aby spolek zcela oficiálně požadoval obnovení tělesných trestů ve školách, které byly zrušeny školským zákonem v roce 1870. Ten to však odmítal, přestože si byl vědom i oprávněnosti mnohých argumentů, na podkladě kterých tyto učitelské požadavky vznikly. Učitelé argumentovali tím,

že mnohé poruchy kázně jsou tak mocné, že všechny mírné prostředky k jejich potlačení selhávají a že místo tělesného potrestání působit pouze na cit žáka, který přitom veškerý cit postrádá, je prakticky nemožné. Masaryk učitelům zdůrazňoval, že základním pravidlem pro učitele musí být vychování a ne trest, kterým se nikdy nevychovalo ani nevychová. Dokonce učitelům řekl, že bít dítě znamená vlastně totéž jako bít sebe. A kdo to necítí, ten nemá právo trestat. Uvědomoval si ale, že trest je někdy ten nejsnadnější prostředek, jak něčeho dosáhnout. Přesto považoval trest vždy svým způsobem za abnormální a nabádal učitele k tomu, aby tresty používali co nejméně. Pokud se ale učitel pro trest – při vší jeho abnormálnosti – rozhodne, měl by se rozhodovat podle individuality trestaných. Přitom uvedl, že rozhodně není přítelem jakýchsi odstupňovaných trestů, jakési trestní scholastiky, protože ani ta nemívá nikdy pořádného účinku. Masarykovo krédo, které učitelům sdělil, bylo jasné – trestat by se mělo co nejméně, ale „*když trest, tedy tělesný a ovšem takový, aby se cítil – žádné hraní!*“. V závěru svých přednášek T. G. Masaryk konstatoval, že každý školský zákon, pokud zůstane jen na papíře, školy nezmění a nezlepší, protože ve školách jde především o celkovou atmosféru. Ta se nijak úředně regulovat nedá a zůstává stále a vždy jen v rukách učitelů. V učitelích a jejich práci proto viděl pro budoucnost škol výrazně větší naději než v jakémkoliv úředním nařízení.

Když se T. G. Masaryk stal v roce 1918 prezidentem československého státu, tak jedním z jeho prvních kroků bylo jmenování vlády. Ministrem školství a národní osvěty jmenoval sociálního demokrata Gustava Habrmana. V dopise doprovázejícím jmenování novému ministrovi napsal: „*Nemusím Vám vykládat, že školské ministerium národa Komenského bude si hledět všech pokroků moderní didaktiky a pedagogiky.*“ Školství první republiky se pak ve své základní koncepci opíralo nejen o myšlenky J. A. Komenského, ale také o myšlenky, které v průběhu uplynulých desetiletí vyslovil sám T. G. Masaryk. I proto lze Masaryka poprávu řadit k průkopníkům moderního československého školství. Svými postoji a přístupy podstatně ovlivnil obecné a pozitivní vnímání školství tehdejší společností a přispěl i k posílení prestiže učitelského povolání soustavným připomínáním a zdůrazňováním odpovědné a náročné práce učitelů. V oblasti školství se musel nový stát vyrovnat především s několika základními úkoly. Školství mělo být budováno na nových, národních a demokratických základech, muselo dojít k ujednocení školského systému na celém státním území a bylo nutné dobudovat strukturu vysokých škol, neboť v novém státu neexistovaly vysoké školy, které by připravovaly odborníky pro některé hospodářsky významné oblasti. Rozvoj školství přitom výrazně ovlivňovala skutečnost, že první zákonnou normou, která byla po vyhlášení samostatnosti přijata, byla tzv. recepční norma. Ta znamenala, že nový stát v oblasti správy přijal celý právní řád a systém zaniklé monarchie. To ve školství umožnilo v podstatě bez větších problémů překlenout počáteční hektické i výrazně rozjité období a vyhnout se v něm možnému nebezpečí právního vakua, které by mohlo vést k nepřilíš úspěšným a přínosným řešením. Často opakované požadavky na „odrakouštění“ celé společnosti našly v oblasti školství výraz především v novém řešení vzájemného vztahu škol a církve, kdy neúčast žáků při náboženských úkonech neměla mít již vliv na známku z chování a ani učitelé již neměli povinnost mít při náboženských úkonech nad žáky dozor. Školy ale byly vyzvány, aby v náboženských otázkách postupovaly šetrným a taktickým způsobem a s přihlédnutím k místním poměrům. V případě ujednocení školství na celém státním území šlo především o prodloužení povinné školní docházky na Slovensku ze 7 na v českých zemích již běžných 8 roků a o budování prakticky neexistujícího středního slovenského školství za pomoci českých učitelů. Zcela novým úkolem byla i snaha o odstranění negramotnosti, která tehdy na Slovensku, ale především na Podkarpatské Rusi stále existovala, zatímco v tradičních českých zemích byla odstraněna již v 19. století. Pro celé období první republiky pak byla charakteristická výrazná výstavba nových školních budov, které byly často označovány jako Masarykovy školy. V případě vysokých škol byla již v roce 1918 zřízena v Brně Vysoká škola zvěrolékařská, protože v letech rakousko-uherské monarchie mohli zvěrolékaři studovat pouze ve Vídni či ve Lvově.

Nyní bylo studium ve Vídni pro novou republiku nepřijatelné, studiu ve Lvově pak bránila občanská válka v Rusku. V roce 1919 došlo k rozšíření počtu vysokých škol nejdříve zřízením Masarykovy univerzity a Vysoké školy zemědělské v Brně, v Praze pak vyčleněním několika oborů z pražské techniky došlo k vytvoření Vysoké školy obchodní a na Slovensku byla zřízena univerzita v Bratislavě.

Základy školské politiky v novém státu formoval i sjezd učitelů, který se pod Masarykovým protektorátem konal v roce 1920 v Praze. Na sjezdu prezident Masaryk vystoupil s projevem, který byl přítomnými učiteli několikrát přerušen hlasitým potleskem. Masaryk v něm opětovně zdůraznil, že „*neběží pouze o to čemu se učí, nýbrž jak se učí*“ a že učitel by neměl jen učit, ale i dál se sebevzdělávat. O školách pak řekl, že „*škola má připravit k tomu, aby si potom každý mohl pomoci, abych to tak stručně řekl, když je postaven před nějaký problém*“. Svůj projev ukončil tím, že si přeje, aby vláda mohla „*co nejvíce a s láskou vydávat na školství a výchovu. Ten idealismus školství, učitelstva – bez peněz – zůstává prázdným slovem*“. Přestože Masarykův projev byl učiteli na sjezdu s nadšením a bouřlivě aplaudován, nebyli s ním plně spokojeni. Nelíbilo se jim, že se prezident ani slovem nezmínil o vyšším, akademickém vzdělání učitelů. Tedy o požadavku, v němž je před lety tehdy ještě profesor Masaryk na univerzitních extenzích podporoval. Masaryk si toho byl vědom, a proto, když ho po ukončení sjezdu navštívila delegace učitelů, se k celému problému sám vrátil. Zdůraznil především praktickou otázku celé věci. Upozornil na skutečnost, že starší generace učitelů, která dlouhá léta o vyšší vzdělání usilovala a bojovala, by ho sama již nedosáhla. Byla by pak služebně přeskočena mladšími a vlastně tím de facto i nezaslouženě diskriminována.

K problematice školství se ze své prezidentské funkce Masaryk jasně vyjadřoval i později a bylo pro něho zcela charakteristické, že do popředí pozornosti stavěl vždy především učitele. Jeho slova byla následující: „*Reforma školy je právě také reforma učitele, učitelů... Hlavní věc je mít děti rád, umět se vmyslit a vcítit do jejich duševního života, který je spíš konkrétní a obrazný než abstraktně vědecký, vyučovat názorně, připínat vyučování k tomu, co děti konkrétně vidí ve svém okolí a vyučování co možná individualizovat. Vůbec na školu, na výchovu a vyučování by se mělo mnohem více myslet... a taky dávat mnohem více prostředků než dosud. Vývoj školy, v tom je vývoj demokracie.*“ Tyto jeho myšlenky pak výrazně rezonovaly v četných probíhajících diskuzích učitelů i teoretických pedagogických odborníků. Jako základní Masarykova myšlenka bylo prezentováno to, že „*není až tak podstatné, co se dítě ve škole naučí, nýbrž především to, jakým se v té škole stane*“. Učitelům proto nebyly nijak předepisovány učební metody, ale byly podporovány i nejrůznější reformní snahy. A protože obecně převládlo přesvědčení, že o kvalitě škol a vzdělávání rozhodují především učitelé, byla jim v prezidentském období T. G. Masaryka věnována výrazná a patřičná péče. Byly sníženy neúměrně vysoké počty žáků ve třídách, nově stanoveny časové úvazky učitelů (přičemž to nebyl zákonný podklad pro to, aby plná výše platu byla závislá na tom, že učitel skutečně vyučuje v takto stanoveném rozsahu – význam stanovené normy byl spatřován především v případném nároku na zvláštní honorování přespočetných hodin), začínající učitelé na středních školách měli učit méně hodin (a měli povinnost určitý počet hodin hospitovat u svých kolegů), platovými tabulkami byly stanoveny platy odpovídající náročnosti, odpovědnosti i společenskému významu profese, na učitele se vedly tzv. kvalifikační tabulky, do nichž bylo zapisováno jejich hodnocení. Běžné byly pro učitele slevy na železnici a při všeobecném oceňování práce učitelů nebylo nijak výjimečné, že jim poskytovali slevy i soukromí majitelé ubytovacích a stravovacích zařízení. Ředitelé a správci škol pak měli nárok na naturální byt, přičemž výstavba nových středních škol již počítala s bytem pro ředitele, nebo v bezprostředním sousedství školní budovy s výstavbou tzv. ředitelské vily. Všechny tyto skutečnosti samozřejmě nezabezpečoval a nerealizoval přímo prezident, ale byly v kompetenci příslušného ministra školství. Ovšem na výběru prvorepublikových ministrů školství se Masaryk podílel. Nejen jejich oficiálním jmenováním, ale i vlivem na jejich výběr. V popředí

jeho zájmu bylo, aby personální politika při výběru ministra školství vždy odpovídala společenskému významu školského rezortu a jeho úloze při budování demokratického státu a aby byly na vybudování komplexního školského systému k dispozici potřebné finanční prostředky. Svoji základní myšlenku, že od vývoje školy se bude odvíjet i vývoj demokracie, neopouštěl a vždy ji patřičně připomínal i aktivně prosazoval. Nepříliš povzbudivá skutečnost, že se současným stavem našeho školství stále nejsme a nemůžeme být ani v roce 2022 plně spokojeni (především pro jeho problematickou strukturu, ne vždy odpovídající kvalitu, nepříliš prestižní společenské postavení, zaostávání v mezinárodním srovnání a ztrátu dřívějšího věhlasu), je nepochybně výsledkem i toho, že s některými Masarykem výrazně prezentovanými a jasně formulovanými představami se dnes programově, ale mnohdy třeba i jen nechtěně a nepoučeně, nicméně ale vždy ke své škodě stále tragicky rozcházíme.

FRANTIŠEK MORKES

Hloupost jest také velmi stará a velmi rozšířená

T. G. Masaryk ve své úvaze O alkoholismu použil slova nadpisu tohoto článku: „Hloupost jest také velmi stará a velmi rozšířená.“ A zaměřil se na téma alkoholismu.

V současnosti v České republice přibližně 1,6 milionu lidí konzumuje alkohol rizikově (denně víc než 40 g alkoholu pro muže a 20 g pro ženy), z toho až 600 tisíc osob konzumuje alkohol denně a z nich 100 tisíc v nadměrných dávkách (přibližně 5 a více sklenic alkoholu denně).

„S roční spotřebou 14,4 litru čistého alkoholu dlouhodobě figurujeme na jednom z prvních tří míst v mezinárodních alkoholových statistikách. Více než polovinu této spotřeby (54 %) představuje pivo, 25 % lihoviny a 21 % víno. Navíc téměř šestina české populace, což je zhruba 1,6 milionu lidí, konzumuje alkohol rizikově (denně víc než 40 g alkoholu pro muže a 20 g pro ženy), z toho až 600 tisíc osob konzumuje alkohol denně a z nich 100 tisíc v nadměrných dávkách (přibližně 5 a více sklenic alkoholu denně). Skutečný počet osob s problémovým pitím je ještě vyšší, protože data ve výzkumech jsou získávána z dotazníků, kde respondenti svoji konzumaci často podhodnocují. Jenom malá část lidí s problémovým pitím vyhledá lékařskou pomoc. Léčených alkoholiků je jak v lůžkových, tak i ambulantních zařízeních zhruba 25 tisíc ročně. Přestože čeští muži dlouhodobě konzumují alkohol ve vyšší míře než ženy, také u žen můžeme sledovat nárůst, zejména u rizikového a škodlivého pití alkoholu.“¹

Masaryk poukázal ve svém textu O alkoholismu, že alkoholismus se začal šířit až v 17. století, protože k šíření alkoholických nápojů byla nutná technologie a také zakládání krčem v každé vesnici.

Jako kdyby Masaryk viděl do dnešní doby, když sděluje: „A mládež, studující mládež, už na střední škole propadá alkoholismu.“ Psychické bytí pijáka je v pojetí Masaryka hodně podlomeno, protože se koncentruje ve své mysli na konzumaci alkoholu. Jedná se však o víc, jsou zde otázky kolem pochopení života, jeho smyslu, o názory takového člověka na společnost. (Ti jsou také voliči politické reprezentace).

T. G. Masaryk z etického hlediska odsuzuje alkoholismus jako patologický jev společnosti, protože je příčinou mnohého zla. Vliv na šíření alkoholismu měla třicetiletá válka, její důsledky a hrůzy. Alkoholismus se usadil do společnosti jako patologický jev, který trvá až do současnosti. Podle Masaryka působí degenerativně na rozum, vůli a city člověka. Jak můžeme mluvit o autonomii člověka, o jeho svobodě, o jeho tvůrčí i pracovní energii, když je pod trvalým vlivem alkoholu? Alkoholici jsou lidé se zeslabenou vůlí, kteří nejsou schopni

¹ <https://vesmir.cz/cz/casopis/archiv-casopisu/2020/cislo-12/alkohol-ceske-spolecnosti.html>.

posunout společnost k vyšším cílům, k rozvoji a rozmachu. Proto Masaryk důrazně eticky odsuzuje pití alkoholu.

Masaryk upozorňuje ve své studii o škodlivosti alkoholu uvnitř rodiny, o poškození vztahů mezi partnery a rodiči a dětmi. Mravní požadavky byly výzvou v době Masaryka, ale platí to tak i dodnes. Rodiče by se měli starat o čistotu duše dítěte a udělat vše, aby děti měly respekt před alkoholem a nezačínala u nich závislost v mladém věku. Bohužel i podle dostupných a současných statistik je tomu jinak: „*I tvrdý alkohol u nás vnímá přes 85 % studentů jako velmi snadno dostupný. Česko dlouhodobě vede v užívání alkoholu u dětí.*“²

Autorovi tohoto textu se jeví další vyjádření T. G. Masaryka nejen jako sympatické, ale i významné: „Povznesený, obnovený člověk — to jest náš úkol a k jeho řešení jest nutná vedle ostatních snah opravdu pokrokové etiky také abstinence od alkoholu. V tomto smyslu platí slova: *b u d o u c n o s t p a t ř í s t ř í z l i v ý m*, totiž těm, kdož se rozhodli pro vyšší, mravnější světový názor a způsob života.“

Vzdělání lidé by měli ostatním lidem dávat příklad jak ve zřeknutí se alkoholu, tak nezávislosti na něm. Měli by varovat ostatní před riziky pravidelné konzumace alkoholu a vychovávat je, prevence alkoholismu by ale měla probíhat i ve školách, mělo by se vzdělávat také více odborníků v oboru patologických závislostí (adiktologie).

T. G. Masaryk „(...) nikdy nepil destiláty a po padesátce přestal pít alkohol vůbec. Za jeho éry se při slavnostních státních příležitostech alkohol nepodával.“ Na závěr tohoto článku by proto neuškodilo připomenout některé jeho výroky: „Opilství je otcem chudoby a nesvobody“.³

Podle spotřeby alkoholu je Česká republika na osmém místě z celkového počtu vybraných 189 zemí ve spotřebě alkoholu na jednoho člověka od 15 let, činí to 13 litrů alkoholu na hlavu za jeden rok. V popředí stojí Bělorusko, Rusko, Ukrajina, Andorra, Maďarsko. Pak Česká republika. Je to děsivé číslo, když si uvědomíme, kolik států je na zeměkouli.

T. G. Masaryk nemluvil do větru, když se zamýšlel nad alkoholismem v tehdejší Československé republice. Jeho slova jsou doposud platná. Jeho slova můžeme tlumočit do současného jazyka, ale obsah zůstává stále platný.

JOSEF DOLISTA

100. výročí od připojení Podkarpatské Rusi k ČSR (dokončení)

Na fasádě restaurace nechal klub T. G. Masaryka a Užhorodský spolok Slovákov s podporou Ministerstva zahraničních věcí ČR vyhotovit basreliéf významnému českému spisovateli Ivanu Olbrachtovi, který v této ulici ve 30. letech bydlel. Slavnostní odhalení pamětní desky proběhlo za účasti

generálního konzula SR v Užhorodě Miroslava Mojžity, zástupce starosty města Užhorodu Oleksandra Bilaka, předsedy dobročinného fondu ViZa kraje Vysočina Volodymyra Čubirky, zástupce Masarykova demokratického hnutí v Praze Erika Lukase, předsedy Klubu T. G. Masaryka a Užhorodského spolku Slovákov Ivana Latka, majitele a provozovatele restaurace Kafe Muzeum Jurije Rusnaka a samozřejmě autora díla, mukačevského sochaře Eduarda Aleksije. Po proslovech výše vypsanych hostů byl basreliéf slavnostně odhalen a doplnil tak ulici nesoucí spisovatelovo jméno.

² <https://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/media/1-5-milionu-lidi-ma-v-cr-nakroceno-k-zavislosti-na-alkoholu--pomoci-maji-i-nove-narodni-stranky-alkohol-skodi-cz-167685/>.

³ <https://vesmir.cz/cz/casopis/archiv-casopisu/2020/cislo-12/alkohol-ceske-spolecnosti.html>.

Poslední částí tohoto slavnostního dne byl společný krajanský večer na stejné adrese. Toto místo jsem vybral zcela záměrně, jelikož, kdo zde někdy byl, nemohl přehlédnout, s jakou vášní jej pan hostinský spravuje. Tady na našince opravdu již bezesbytku musí dolehnout nostalgická nálada, když si prohlídí výzdobu interiérů, které připomínají muzeum. Je zde nespočet artefaktů z éry první republiky, což je místo na vzpomínkový večer jako stvořené. V průběhu večera jsem jménem všech zainteresovaných organizací předal pamětní desku s nápisem 100 let Česko-slovensko-rusínského přátelství panu Ivanu Latkovi se slovy velkého díku a uznání jeho práce. Poté jsme všichni společně zhlédli premiéru nového dokumentárního filmu Podkarpatská rusínská malířská škola. Poslední část našeho večera doprovázela hudbou a zpěvem folklórní rusínská skupina, která výborně doplňovala atmosféru místa.

Dalšího dne jsme se probudili do slunného zářijového rána. Účastníky delegace čekal výstup na hradní vrch a prohlídka dominanty města – Užhorodský hrad a skanzen. Z hradeb je město jako na dlani a můžete se odsud kochat výhledem do krajiny. Za tlustými, chladivými zdmi hradu se nachází velké množství expozic dokumentujících historii nejenom města, ale

také celého kraje od jeho počátku až do současnosti. Jedna stálá výstava nás však zajímala prioritně, a to expozice věnovaná meziválečnému období, tedy časovému úseku, ve kterém bylo toto území součástí ČSR. Pochopitelně je to pro mne to nejoblíbenější místo na hradě, jelikož zde můžete zhlédnout dobové četnické uniformy, mapy, množství dokumentů, knih a fotografií dokazujících, jakého velkého sociálního a kulturního rozvoje se tomuto území za pouhých 20 let ve společném státě dostalo. Pokud chcete jako my zažít tu pravou atmosféru karpatského venkova tak jako na starých fotografiích, vydejte se na prohlídku Zakarpatského muzea lidové architektury rozprostřené v podhradí. Naleznete zde dřevěné roubenky a hospodářství ze všech koutů zakarpatské oblasti doplněné dřevěným kostelíkem uprostřed. Hradní návrší se skanzenem je opravdu oázou klidu uprostřed 120 tisícového města a skvělým souborem historie této horské a chudé země.

Odtud jsme se vydali Kapitulskou ulicí lemovanou historickými domy k symbolu města, a to řeckokatolické katedrále Povýšení sv. Kříže ze 17. století. Žluto-bílá budova s dvěma vysokými věžemi a průčelím se čtyřmi mohutnými sloupy vyčnívá nad okolní zástavbu městského centra. Po straně je doplněna honosnou biskupskou rezidencí. V době naší návštěvy se zde odehrávala mše a katedrála tak byla zcela zaplněna věřícími, což nám znemožnilo

prohlídku interiéru, který je mimo jiné vyzdobený unikátními malbami Josypa Bokšaje z let 1938-1939. Na místo toho jsme tak měli čas na prohlídku okolního prostranství katedrály s parčíkem a sochou Marie Terezie, jež se významně zapsala do historie této budovy. I zde může velmi pozorný návštěvník narazit na jednu prvorepublikovou zajímavost - na rohu Kapitulské a Duchnovičovi ulice je starý, rezavý sloup vysokého napětí, obalený ve spleti drátů s reflektorem na špici, který v noci osvětluje katedrálu. Pochází z období ČSR, kdy se výrazně modernizovala elektrická soustava města, a sloup zde zůstal jako němý svědek této doby až do současnosti.

Poslední zastávkou našeho nabitého dne byla návštěva Korjatyčova náměstí, jehož dominantou je jedna z nejúchvatnějších a nejmodernějších staveb z meziválečného období, a to budova tzv. Živnodomu. Tuto funkcionalistickou rohovou stavbu z počátku 30. let postavil bratislavský architekt František Krupka, který mimo jiné postavil i budovu bývalého Zemského úřadu. V budově se nacházel obchodní dům Legio a věhlasná Purmova kavárna, jež byla místem setkávání místní bohémy. Po prohlídce náměstí jsme se vydali pěší procházkou Podhradní ulicí zpět do hotelu, abychom nabrali síly na poslední den naší expedice.

Závěrečným místem naší návštěvy před odjezdem zpět domů bylo Zakarpatské umělecké muzeum Josypa Bokšaje. Tato dvoupatrová budova z roku 1809 sloužila dlouhé roky jako tzv. Župní dům a v rusínských dějinách sehrála významnou roli. Prvně zde bylo 8. května 1919 přijato zástupci rusínské reprezentace Užhorodské memorandum, jež deklarovalo dobrovolné připojení území k ČSR. Bylo pak předloženo na versailleských mírových jednáních jako přání rusínského národa na spojení se s Čechoslováky v jednom státě, což se naplnilo právě 10. 9. 1919. Pro nás však tou nejdůležitější událostí v historii této budovy byla jediná prezidentská návštěva TGM na Podkarpatské Rusi, která se uskutečnila 22. 9. 1921 právě v těchto prostorách. Masaryk se v Užhorodě zdržel jen velmi krátce a do města přicestoval se svojí delegací automobilem z Košic. Na cestě ho mimo jiné doprovázela dcera Alice a manželé Benešovi, kteří zde nebyli naposled. Na jedné z mála zachovalých fotografií dokumentující tuto událost je TGM zachycen, jak hovoří z balkónu županátu k lidu. My jsme měli tu jedinečnou možnost, že nám po domluvě s ředitelem muzea byl umožněn vstup na balkón, a dokonce jsme demonstrativně spustili českou vlajku ze zábradlí, tak jak to bylo vidět na dobových fotografiích. Touto skvěle vydařenou exkurzí jsme pomalu ukončili naši návštěvu Užhorodu a vydali se na autobusové nádraží, odkud nás čekala dlouhá cesta zpět do Prahy.

Závěrem mi nezbývá než konstatovat, že jsem hrdý na to, že se celá akce vydařila, vše proběhlo bez jediného problému a podařilo se nám opravdu důstojně oslavit toto významné výročí naší společné historie.

Všem zainteresovaným spolkům patří moje velké díky za to, že se přidali a morálně i finančně akci podpořili.

ERIK LUKAS

Činnost MDH v roce 2021 - opět poznamenána covidem-19

Po zkušenosti s plněním programu P MDH pro rok 2020 v situaci ztížené pandemií covidu 19, měli jsme na paměti nebezpečí opakování i v roce 2021. Opravdu taková situace nastala a bylo potřeba rozhodnout o těch činnostech MDH, které se dají plnit i v dané situaci.

Podíváme-li se na naši činnost od ledna 2021, musíme přiznat, že jsme pracovali.

Členové P MDH a komise MDH v lednu splnili povinnost vyúčtování státní dotace za rok 2020, která podporuje naši činnost. V termínu jsme doklady odevzdali na MF ČR včetně ilustrací z akcí pořádaných ve ztížených podmínkách roku 2020. Podali jsme žádost o dotaci na rok 2022, spojenou s důsledně vypracovaným programem činnosti v příštím roce.

Vedoucí redaktorka časopisu ČAS průběžně připravovala vydávání jednotlivých čísel, zpracovávala přijaté články dopisovatelů a vybírala vhodné soutěžní práce žáků, kteří je

uplatnili ve XIII. ročníku, ve školním roce 2019–2020. Časopis vycházel v řádných termínech a dostal se vždy ke všem čtenářům.

Vedle vydávání časopisu ČAS jsme ve spolupráci s vydavatelstvím PARIS v Karviné vydali i publikaci SBORNÍK č. 9 sestavený ze soutěžních prací žáků XII. ročníku soutěže na téma „Masaryk - život, dílo a odkaz současnosti a budoucnosti. Ty byly napsány ve školním roce 2018-2019. Publikace je určena členům MDH a soutěžícím žákům, kteří ji získají jako jeden z dáreků při slavnostním vyhodnocení soutěže. Posíláme ji také do všech škol, které nesou jméno T. G. Masaryka.

Dále jsme podpořili vydání publikace „Toulky minulostí Starého Spořilova“ autora Vladimíra Prchlíka, dlouholetého člena Masarykova demokratického hnutí, předsedy Klubu TGM v Praze 4, Záběhlíce, Spořilov. I tato publikace patřila soutěžícím žákům jako jedna z odměn. Předpokládáme, že si ji rádi přečtou i vyučující a rodiče soutěžících, protože to je velmi zajímavý příběh o životě jedné z nejhezčích čtvrtí Prahy.

K naší velké radosti začaly přicházet soutěžní práce žáků, kteří se registrovali do XIV. soutěžního ročníku o T. G. Masarykovi. Měli jsme obavu, že budou ve školách váhat, jestli se soutěž v nových podmínkách bude konat. Rádi jsme práce registrovali. Můžeme konstatovat, že účastníků je v obou kategoriích dostačující počet. Sice v I. kategorii se účastní pouze 5 jednotlivců, protože distanční spolupráce s mladými autory ve věku 11-15 let se zdála vyučujícím, kteří byli metodiky, nedostačující pro obtížnou diskusi o vznikající práci. Ve II. kategorii je účastníků 35. Hodnotící komise se věnovala soutěžním pracím, přečetla je, a podle stanoveného postupu je zhodnotila. Předpokládali jsme, že s tím, jak se jednotlivým žákům práce podařilo zpracovat, budou seznámeni účastníci na slavnostním setkání, které jsme připravili na pátek 26. 11. 2021. Pozváni byli také vzácní hosté, členové předsednictva, komisi MDH a zástupci vedení soutěžících škol. Záštitu nad průběhem celého soutěžního roku a za vyhodnocení převzala opět Ing. Mariana Čapková, předsedkyně výboru pro výchovu a vzdělání MHMP. Stalo se však to, co jsme si nepřáli. Infekce covidem znovu, jako v roce 2020, zaútočila a počet nemocných stoupal. Jediným řešením, jak soutěžící žáky odměnit, bylo to, co jsme realizovali v minulém roce. Pan František Dobšík, místopředseda MDH, a Jindřiška Nevyjelová, výkonná tajemnice MDH, opět naložili odměny do auta a postupně navštívili školy, ze kterých byli účastníci XIV. ročníku soutěže. Rádi konstatujeme, že byli ve školách mile přijati. Samozřejmě, že si opět přejeme, aby se setkání po ukončení XV. ročníku v roce 2022, konalo v Praze na Magistrátu hlavního města Prahy.

V průběhu roku jsme nezapomněli na vzpomínkové a pietní akce, které se konají na počest významných osobností našeho státu. V březnu delegace navštívila hřbitov v Lánech, kde se za dodržení bezpečnostních podmínek konala vzpomínková akce k výročí narození T. G. Masaryka. Podobným způsobem probíhalo setkání u pomníku M. R. Štefánika na Petříně v Praze, u hrobu pana Dr. E. Beneše v Sezimově Ústí, na symbolickém místě Vyšehradského hřbitova k uctění památky Dr. M. Horákové. Také památku pana prezidenta Václava Havla jsme uctili u jeho hrobu na Vinohradském hřbitově v Praze.

Pietní a vzpomínková setkání se konala v místech, kde jsou pomníky uvedených osobností, a účastníky jsou kromě dospělých občanů i žáci škol. Ve městech, kde pracují Kluby TGM se akce konají pravidelně.

Nutno uvést, že situace v podzimním období byla o něco lepší. V září, při výročí úmrtí pana prezidenta T. G. Masaryka nás bylo sice v Lánech víc, stejně tak i při výročí, které věnujeme vzpomínkám na hrdiny 1. a 2. světové války, našim legionářům a dalším hrdinům, byla situace o něco příhodnější. Výročí 17. listopadu, kdy jsme vzpomínali na události roku 1939 i na Sametovou revoluci v roce 1989, se navzdory covidovému nebezpečí konala větší shromáždění, na nichž se sešlo mnoho občanů různého věku. I my jsme položili na místech piety a vzpomínek květiny a rozsvítili svíčky.

Setkání se konala také v místech, kde jsou Kluby TGM. V Kopřivnici, kde je nejpočetnější regionální klub, byl jako každoročně klubový podvečer s názvem „Kopřivnické pressování“. V sále místního kulturního domu se sešla velmi početná skupina zájemců o nabízený program: poznatky pracovníků Rádia Svobodná Evropa o době, kdy u nás vládla KSČ, o událostech, o kterých se u nás nesmělo mluvit. Paní Lída Rakušanová, pan Radko Kubičko, Prokop Tomek, pan Pehe a pan Miroslav Karas byli báječnými informátory, lidmi, kteří se nám všem přítomným pokusili vyprávět a občas i vysvětlit podstatu a význam Rádia Svobodná Evropa. A to právě v době, kdy slavila 30 let od zahájení zahraničního vysílání z Mnichova.

Jediný, kdo na tomto setkání bohužel už chyběl, byl Mgr. Ladislav Cvíček. Právě on mnoho kopřivnických klubových setkání řídil. Na toho jsme ale zavzpomínali odpoledne stejného dne před místní ZŠ Milady Horákové. Zde je nyní umístěna pamětní deska, která nedávno zesnulého pana učitele a významného, dlouhodobého člena Masarykova demokratického hnutí a Klubu TGM v Kopřivnici připomíná.

Regionální Kluby TGM, kromě Kopřivnice, jsou činné v Praze 4, v Praze 14, ve Zlíně, v Českých Budějovicích, v Plzni a v Příbrami. V několika místech po úmrtí předsedy Klubu TGM nenašli členové MDH náhradníka a kluby zanikly. Je nám to líto, ale do náročné práce, kterou vedení klubu je, nelze nikoho nutit. V klubech, kde se práce daří, organizovali místní akce k výročí výše jmenovaných osob, spolupracovali s místními spolky a státními orgány při různých společných akcích. Pečovali o památná místa, pomníky, busty apod.

O naši Putovní výstavu „Masarykův odkaz“ projevíli zájem ve Frenštátu pod Radhoštěm. Výstavní panely a další materiály jsme měli půjčit v říjnu 2021, ale covid nám to neumožnil. Místní výbor chce výstavu uskutečnit v září až listopadu 2022, a tak doufáme, že bude lepší situace.

Dovolím si doufat, že nás v roce 2022 už covid nechá plnit program činnosti a nepostihne nás situace obdobná s tou, která byla v roce 2021. Připravujeme se zhostit naplánovaných akcí podle připraveného programu.

Jediné, co se nám nepodařilo splnit v roce 2020, splnili jsme v září 2021. Svolali jsme VI. sněm MDH, protože v roce 2020 nebylo v našich silách všechno potřebné k realizaci záměru splnit. VI. sněm MDH se konal 10. září 2021 v Praze 1, Senovážné náměstí č. 23 za významné pomoci místopředsedy MDH Františka Dobšíka. Z počtu 71 pozvaných delegátů z ČR se zúčastnilo 38. Delegáti kromě důležitých dokumentů, jako jsou upravené Stanovy MDH, Prohlášení VI. sněmu MDH a Program MDH na rok 2022-2026, volili nové složení předsednictva. Předsedou byl zvolen dosavadní člen předsednictva Prof. Dr. Josef Dolista, PhD., ThD., Dr.h.c. Dále byli zvoleni místopředsedové: Mgr. František Dobšík, Doc. Ing. Vratislav Preclík, CSc., a Erik Lukas. Do předsednictva byli dále zvoleni: Lubomír Sazovský, Ing. Zuzana Faflíková, Ing. Jitka Nevečeřalová, Mgr. David Monsport a MUDr. Lidmila Ripová. Nově zvolenou Kontrolní komise MDH tvoří předseda Prof. MUDr. Michael Halaška a členy jsou František Harlas, Mgr. Petr Honzák, Ing. Jan Sigmund a Mgr. Marek Hruška.

Nově zvolení funkcionáři začali pracovat na důležitých úkolech, kterými je zhodnocení činnosti MDH v roce 2021, výsledky čerpání rozpočtu MDH pro rok 2021, návrh činnosti v roce 2022 a návrh rozpočtu pro rok 2022. Zabývají se také snahou o získání dalších členů MDH v regionech, vytvoření nových Klubů TGM v regionech, zpestřením práce členů MDH a zlepšením webových stránek MDH. V neposlední řadě usilují i o zlepšení platební úrovně členů MDH, které covidová krize vedla k pochybnosti o existenci MDH v dalších letech. Výsledky naší práce v roce 2020 a především v roce 2021 jsou důkazem, že žijeme a pracujeme bez ohledu na situaci, která život zatěžuje.

V závěru roku 2021 se za podstatné pomoci předsedy MDH Prof. Dr. Josefa Dolisty podařilo vytvořit dva nové Kluby TGM. Od 1.1. 2022 bude pracovat TGM Hořovice a K TGM Hluboš u Příbrami. Přejeme jejich členkám a členům mnoho úspěchů a radosti z práce. P MDH je podpoří morálně i ekonomicky.

Významně pracuje jeden náš zahraniční Klub TGM v Užhorodu v Zakarpatské Rusi. Již 25 let sdružuje naše krajany a jejich potomky všeho věku ke stejnému cíli, jako má Masarykovo demokratické hnutí v Praze: „Ctíme a šíříme odkaz Tomáše Garrigue Masaryka“. Kontaktní osobou mezi Prahou a Užhorodem se stal nově zvolený místopředseda Erik Lukas, který jednak sám, ale i s delegací členů MDH navštívil Užhorod, uctil v místě památku T. G. Masaryka a M. R. Štefánika v místním parku, kde jsou za podpory spolků a společností České republiky umístěny pomníky obou. Spolupracujeme s našimi krajany a spolu s nimi vydáváme dvojjazyčný kalendář. V příštím roce 2022 bude vydán kalendář ke 25. výročí vytvoření Klubu TGM v Užhorodu. Kalendář je vydáván v jazyce českém a rusínském.

V závěru mi dovoluji upozornit členy Masarykova demokratického hnutí, že je nezbytné, aby ti, kdo tak zatím neučinili, zaplatili členské příspěvky, jejichž výše se nemění. Pokud potřebujete v této věci radu, obraťte se s dotazem na výkonnou tajemnici MDH – tel.: 608 247 829.

JINDŘIŠKA NEVYJELOVÁ